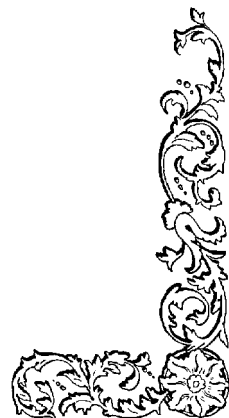

אוסף

יהודיות

יום ראשון, ט"ו תמוז, ה'תשכ"ג. כ"ק אדמו"ר זי"ע מביט לעבר החתן והכלה - הרה"ח הרה"ת שמואל ומרת הינדא מלכה שיחיו לו
- בעת הלכם מהחופה, לאחר ש"ק אדמו"ר זי"ע סידר קידושין בפעם האחרונה.

The Rebbe watches the Choson and Kallah - Rabbi Shmuel and Hindy Lew - as they leave their Chupah.
Tammuz 15, 5723 [1963]. It was the last time the Rebbe was *mesader kidushin* (officiated).

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו למז"ט, ביום הרביעי, עשרה ימים לחודש אדר ראשון, ה'תהא שנת סגולות גדולות. מאה שנה להולדת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע.

התודה והברכה נתונות בזה לידידינו ומכירינו, אשר הואילו לשמוח אתנו יחדיו ביום שמחת לבנו, ולברך את החו"כ יחיו, ואותנו כולנו, בברכת מז"ט, וחיים מאושרים בגשמיות ורוחניות.

בשמחה ובטוב לבב נתכבד להגיש לכבודו יחי', תשורה מיוחדת זו הכוללת חלק מרשימות היחידויות של אבי הכלה, הרה"ח הרה"ת שמואל שיחי' לו. ברשימות שלפנינו ישנם שלשה סוגים: א. רשימות שתוכנן הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר זי"ע בשעתם, ונסמן במקומו ש"תוכנו הוגה". ב. רשימות שנרשמו מיד לאחרי היחידות. ג. רשימות שנרשמו לאחרי משך זמן. רובם הם מסוג א' וב'. ולהעיר שרוב הרשימות הם רק של חלק מהיחידות. ועוד חזון למועד. תודתינו נתונה להרה"ת פנחס שי' לו שלקט וסידר התשורה, והרה"ת יוסף יצחק ושולם דובער שי' לו והת' דוד שי' זאקלאקאווסקי על עזרתם. תודתינו הלבבית נתונה להמדפיסים, העוסקים במלאכת הקודש של כ"ק אדמו"ר זי"ע, חברת "PrintHouse" בברוקלין נ.י. תהא משכורתם שלימה מאת ה'.

האל הטוב הוא יתברך יזכנו אשר במהרה נשוב לראות באור פני מלך חיים ומלך ביפיו תחזינה עיניך ולשמוע דברי אלוקים חיים מפיו הק' תורה חדשה מאיתי תצא, בגאולה האמיתית והשלימה, ונשיאנו בראשנו.

משפחות ויגלר-לו

www.lubavitcharchives.com

לפנינו שלש תמונות של התוועדות נדירה ששימשה "קבלת פנים" להאורחים שהגיעו מאנגלי' בטיסה מיוחדת לבית חיינו, אור לכ"א תמוז ה'תשכ"א. ההתוועדות התחילה רק לאחר שהאורחים הגיעו לבית חיינו בשלש וחצי לפנות בוקר! להעיר בתמונה שלפנינו: לא רואים מזונות ויין, שהיו רגילים בשולחנו הק' בעת התוועדות רגילה בימי חול. (מסופר באריכות בספר "My Encounter with Rebbe" ע"י סב הכלה החסיד ר' שניאור זלמן יפה ז"ל.)

We hereby present three newly discovered pictures of the Rebbe from Tamuz 21, 5721 [1961]. These pictures were taken at a unique farbrengen, which also served as a "welcome" to the 118 passengers of the first chartered flight from the UK. This farbrengen started at 3:30am!

This historical event is detailed in "My Encounter with the Rebbe" Volume One, by the Kallahs grandfather, Reb Schneur Zalmon Jaffe ע"ה.

www.lubavitcharchives.com

www.lubavitcharchives.com

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מחוז מענדל שניאורסאהן
ליוכאוויטש

770 איסמען פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

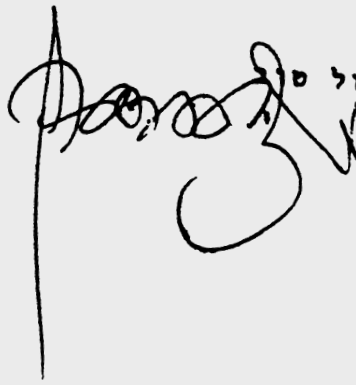
ב"ה, ז' אדר ראשון תשל"ג
ברוקלין

האברך המל"ח אי"א נו"נ
כו' מו"ה שי
וב"ג שתחי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום י"ג אדר ראשון הבע"ל,
הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב
מזל טוב ושתהי' בשעה טובה ומוצלחת, ויבנו
בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה
והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי
תורת החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

"לערנען חסידות יעדער טאג לכל הפחות צען אדער פופצען מינוט"

יום ג' לפי ויקהל, חי אדר תשי"ז

מיד כשנכנסתי לקודש אמר לי כ"ק אד"ש: זיצט!

איר זאלט לערנען חסידות יעדער טאג לכל הפחות צען אדער פופצען מינוט.

אויפן יום הולדת זאלט איר לערנען א שיעור נוסף אין נגלה און חסידות ווי איר וועט געפינען די צייט at your disposition [כפי רצונך].

און דאס וואס איר שרייבט וועגן קאלעדזש, דעם יאר - וואס ענדיקט זיך אין June - צו איך ווייס ניט ווי די סדר איז דארטן אין א שנה מעוברת - וועט איר זיכער בלייבן אין תורה ודעת. און דערנאך, אויב איר פרעגט מיין מיינונג, דיינק איך, אז איין יאר זאלט איר אריינלייגען אלע כוחות אין לימודי קודש - ווי איר שרייבט - און אפשר נאכמער אויך.

בשמחת בית השואבה תשט"ז, כשהייתי בגיל 15, באתי בפעם הראשונה להתוועדות של כ"ק אד"ש. בשנה זו נוכחתי בעוד ששה התוועדויות. למדתי אז בישיבת "תורה ודעת" בשכונת וויליאמסבורג. בישיבה התקיימו כמה שיעורים בערב בתניא ודא"ח, שנמסרו ע"י התמימים נחמן סודאק, גרשון מענדל גארעליק, ועוד כמה. בהתוועדות דאחש"פ שנה זו, נוכחתי עם חברי מתורה ודעת, הרב יוסף נחמן רוטנבערג שיחי'. ההתוועדות היתה ב"שאלאש" למטה ב770 ומעריב (והבדלה) התפללו למעלה בזאל ואחרי' חילק כ"ק אד"ש כוס של ברכה (כ"ק אד"ש עמד אצל שולחן ארוך בכותל הדרומי) והוצגתי לכ"ק אד"ש ע"י התמימים שד"ב שם - טוב באמרו: דא זיינען צוויי בחורים פון תורה ודעת, רוטנבערג און לי, און זיי ווילען בעטען א ברכה זיי זאלן זיין חסידישע בחורים. כ"ק אד"ש שאל: רוטנבערג און...?? שד"ב ש"ט: רוטנבערג און לי. כ"ק אד"ש: איך בין מסכים, נאר זיי דארפן אויך מסכים זיין.

ביחידות הנוכחית, הפעם הראשונה שנכנסתי ליחידות הי' יומיים לפני יום ההולדת הי"ז שלי בכ"ף אדר. כתבתי בפתק ע"ד עצמי וההכנות בלימוד וקבלת החלטות שעשיתי לפני היחידות. גם ע"ד שהייתי חושב ללכת לקאלעדזש, בערב, בשנה שאח"ז ואשר בתורה ודעת יעצו לאחרים לדחות זה עכ"פ לשנה, ושאיני עדיין לא מרגיש את עצמי מוכן ללמוד בתו"ת.

יבהנה לפני היחידות הגידו לי שלא יושבים ביחידות והמשכתי לעמוד, אבל הייתי מאד בהתרגשות, "וארכבתה דא לדא נקשן" ורעדתי מיראת הרוממות. כ"ק אד"ש דיבר לי כל היחידות בלשון "איר".

"מ'האט סיי-ווי איבערגעזאגט דער מאמר מוצאי שבת. איך האב דיר דארטן געזען"

יום א' לפי יתרו, יב שבט תשח"י

אחרי הברכה לקראת יום הולדת, וכנראה נסתיימה היחידות, ולא דיבר כ"ק אד"ש בפירוש אודות המצב בבית, הזכרתי אני המצב וכו'. בין הדברים אמרתי שאבי מורי אוהב ליובאוויטש אבער...

וכ"ק אד"ש סיים: נישט אז דו זאלסט זיין?

כ"ק אד"ש שאלני ע"ד משפחתי ואבי מורי, והזכרתי אשר אביו - ר' פנחס ז"ל - למד אצל ר' חיים בריסעקר.

כ"ק אד"ש: הי' לו יחס טוב לחסידים, וסאלאווייטשיק דא האלט אין איין לויבען חסידים.

חזר כמה פעמים: לחזור למונטרעאל וואס פריער, און ניט אריינגען אין קיין ויכוחים, "ניט קוועטשען אין קורנער" לא ליכנס למחלוקת.

לבקש מההנהלה לכתוב דו"ח [לאביך] מהתקדמותך בלימוד כו' כשיראה ההצלחה שלך יראה "אז קאלעדזש איז ניט פאר דיר."

במשך היחידות אמרתי לכ"ק אד"ש שלא הייתי ב770 לשבת כי חשבתי שחשוב (כשאני כבר בני). להיות בשלחן שבת של הורי.

כ"ק אד"ש: יותר טוב, כן. מ'האט סיי-ווי איבערגעזאגט דער מאמר מוצאי שבת. איך האב דיר דארטן געזען.

כ"ק אד"ש: האם אביך הי' פעם בהתוועדות?

אני: לא. אבל בקשתיו לכנס ליחידות.

כ"ק אד"ש: לבקשו לדבר עם בן אדם שהוא לא מכיר, יותר קשה, אבל להתוועדות באים כל מיני אנשים מיט בערד און אָן בערד. מענטשן ווייסן ניט וואס עס זיינען חסידים. מ'מיינט אז זיי זיינען און טאנצען, ווי מ'באווייזט חסידים אויפן טעלעוויזשאן, אבער אז ער וואלט קומען צו א פארבריינגען און וועט זען מענטשן, אמעריקאנע און ניט אמעריקאנע, מיט בערד און אָן בערד, און וועט הערען [א ביסל?] וואס מ'רעדט יפעול עליו. מען קען עם פירען מיט א קאר. איצטער איז צו פרי צו ארבעטן אויף אים אז ער זאל קומען צו דעם פורים פארברענגען. האם היו הוריך בקירוב למי שהוא מקעמפ - קהת ווייס?

אני: הם מכירים ואוהבים אברמיל שם טוב.

כ"ק אד"ש: תבקשו להזמין אביך ושהוא יארגן שיבוא.

תחפש הזדמנויות [בהישיבה] להשפיע על אחרים - "השפעה איז ניט נאר אויף אינגערע פון זיך" אלא גם על חברים ואחרים.

ביקשתי ברכה לאחותי שרה תי' לחו"ק. מי הוא בעלה? הוא למד בנייטרא. דער טאטע איז צופרידן פון דעם? זיי גייען דאָך מיט ווייסע זאָקען! הוא בע"ת שלמד ב Y U ונתקרב. (חייד כ"ק אד"ש) עס וועט זיין גוט.

באמצע אמר כ"ק אד"ש אודות אחי: האם זה אחיך שנהי' בר מצוה בקעמפ? גייכ הזכיר אשר ישיבת "תורה ודעת" היא חסידישע ישיבה.

ע"פ הוראת כ"ק אד"ש, התחלתי ללמוד בתומכי תמימים מאנטרעאל סוף תשרי תשח"י.

לפני שנסעתי, בעת ההתוועדות דליל שמח"ת לפני הקפות, קרבותי לכ"ק אד"ש ואמרתי: איך וויל בעטען א ברכה איך זאל האבן הצלחה אין תומכי תמימים. כ"ק אד"ש ענה: אמן, אמן! כשהתחלתי ללכת פנה כ"ק אד"ש שוב לעברי, ואמר בקול רם: "דארפסט עפעס אויך טאן דערצו."

לקראת יו"ד שבת, שחל (בתשח"י) בעש"ק, נסעו כל תלמידי הישיבה לכ"ק אד"ש. הסדר הי' שהפארברענגען לכבוד יו"ד שבת הי' במוצאי שבת קודש, ובליל שבת קודש, אחר קבלת שבת (ולפני "כגוונא"), אמר כ"ק אד"ש המאמר ד"ה "באתי לגני".

באותו תקופה, אבי מורי, ר' דוד לו: (ז"ל), לא היה שבע רצון מזה שלמדתי כל היום בישיבה, ובפרט בישיבה שכ"כ רחוקה מני. ולכן, כשהגעתי לני. לשבת החלטתי לשבות אצל ההורים והמצב בבית הי' קצת מתוח. להיחידות הנוכחית נכנסתי אחד לפני האחרון, לערך בשעה ד' לפנות בקר.

יכשהציע אברמיל שם טוב לאבי לבוא, מיד ענה אבי: וועסט שיקען א קאר? לבסוף הנהיגו יענקל ווינטער במכונית שלו והורי זכו להיות נוכח, לכמה שעות, בהתוועדות פורים תשח"י. במוצאי אחרון של פסח ניגשתי לכוס של ברכה קרוב לסופו. בעברי שאלני כ"ק אד"ש: דער טאטע האט עפעס איבערגעזאגט פון פורים? אמרתי: א ביסל. ווי איז געווארן? א ביסל בעסער. נו, זאל ווערען אינגאנצן בעסער. יום הולדתם של אחי חיים ואלעזר זאב שיחין, חלים באמצע הקיץ ובתשט"ז ותשי"ז חגגו הבר-מצוה שלהם במחנה גן ישראל.

"הנהגתך כדבעי וועט זיך אָפּשפּיגלען בבית, שיראו כמה יכולה חסידות לפעול"

אור ליג שבט תש"כ

תוכן היחידות הונס ע"י כ"ק אל"ט

(הבא בחצאי עיגול הוא הוספות או תיקונים של כ"ק אד"ש):

"בהנוגע למה שכתבת, תראה לחשוב אודות זה וואָס ווייניגער, ולחזור בע"פ ריש פמ"א דתניא, עד מעבר לדף, תיבת המלך, אשר שם מדבר אודות ענינים (1 פאלג-פאג) ה' נצב עליו ובוחן כליותיו ולבו אם עובדו כראוי. יותר טוב הי' לחזרו מיט די ווערטער, ומזמן לזמן תוכל לחזרו בזיבור, או לכה"פ במחשבה.

כיון שהנך זה שהכניס חסידות לביתך - חסידות חב"ד וחסידות בכלל - שהיתה לך שייכות לחסידות ואח"כ הלכו אחיך לקעמפ ואמך נתקרבה (2 וכו'), לכן הנהגתך כדבעי וועט זיך אָפּשפּיגלען בבית, שיראו כמה יכולה חסידות לפעול.

והעיקר, אודות מחשבות אלו, בטילות או אסורות, תחשוב וואס ווייניגער: וכשנופל מחשבה כזה, תסיח דעת מזה ולא להלחם; לחשוב אודות איזה (3 ענין בתורה וכיו"ב או אפילו להבדיל תוספת, אג) אודות מזג האויר או אודות פאליטיקס, אבי ניט אודות מחשבות אלו. תקח בידך ליקוטי דיבורים או איזה קונטרס או איזה ספר, ויהי ראשך עסוק בהקונטרס או בספר, ובמילא יבטלו המחשבות ..... ותראה לחזור בע"פ ריש פמ"א דתניא.

בהנוגע ליום הולדתך, בשבת של יום ההולדת תבקש עלי, ובערב שבת תתן צדקה לפני שחרית ולפני מנחה, ובשבת של יום ההולדת תלמוד שיעור נוסף בחסידות, ובמקום שלבו חפץ.

ויברכך ה' עד אז, ואחרי כן, בלימוד התורה ובקיום המצות בהיזור. ויוסיף לך כהנה וכהנה, ויצליחך, ... תראה שאינו קשה כל כך כמו שהנך מדמה.....

ורוצה הנני לשאול מכ"ק אדמו"ר שליט"א אם הנ"ל הן שתי מענות על שני הענינים אם לאו. (4 כל הענינים שנדברו)

התלמיד שמואל בן יענטא לוי

(בעת יחידות הנוכחי הייתי בחור בגיל י"ט, ונכנסתי ליחידות לקראת יום ההולדת העשרים שלי בכ' אדר הבעל"ט (בין יו"ד שבט ור"ח ניסן, תלמידי ישיבת תו"ת במאנטריאל - בה למדתי - היו נוסעים לבית חיינו רק על יו"ד שבט, פסח, י"ב תמוז, וחודש תשרי).

ביום שלאחרי היחידות, כתבתי לכ"ק אד"ש לשאול אם אכן תפסתי נכון כל מה שאמר כ"ק אד"ש: "בס"ד

י"ג שבט תש"כ

כ"ק אדמו"ר שליט"א

היות כי נכנסתי ליחידות אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה מאוחרת, ואיני בטוח שהנני זוכר כל הוראות כ"ק אדמו"ר שליט"א כמו שאמרם, לכן הנני כותב מה שהנני זוכר, ומבקש מכ"ק אדמו"ר שליט"א להזכירני על החסר לי...

וכתבתי מה שזכרתי, וכ"ק אד"ש הוסיף או תיקן [ראה בפנים].

"מפתויי היצר לחשוב שכיון שאינה לשמה לא יעשה, רק מתוך שלא לשמה יבוא לשמה, ושיהי' בחיות"

אור ליום ב' לפ' יתרו, יג שבט תשכ"א

טוכן סימולות סוגס ע"י כ"ק אל"ט

"אדות העיניים: לבקר ספעציאליסט, ד"ר קאסטראווערו, ששב זה עתה לני.י., עבור diagnosis, לברר את דיעות החלוקות ברפואת העיניים. (השגתי appointment על י"ב ניסן הבע"ל, כי לא הי' פנוי קודם חודש אדר.)

אדות המחשבה: לידע רפמ"א דתניא בע"פ כמ"ש כ"ק אדמו"ר שליט"א אָז, ולחזור בע"פ איזה פרקי משניות ואיזה פרקים תניא, ולחזור עליהם במחשבה בזמן שהולך בגאס, או בין סדרים בנגלה ודא"ח, ובזמן הפנוי, ומעט אור דוחה הרבה חושך. ואדות מחשבות ה'מבלבלות' להסיח דעת. והיסח הדעת היינו שלא לחשוב אדותה, רק לחשוב אדות וואָס פאר אָן ענין עס זאל ניט זיין. ואם הוא ענין תורה בודאי טוב. ואם, מצד איזה סיבה שתהי', אי אפשר, אזי לחשוב בענין צדדי אָבי ניט ענינים בלתי רצויים או אסורים.

אדות התפלה, במה עיקר ההתבוננות: תלוי במה תהי' חיות יותר, אם במאמר שלמדתי קודם התפלה, אזי בו, ואם בפיה"מ, אזי בהם, והעיקר שיהי' בלעבעדיקייט. (ומסופק אני אם כוונת כ"ק אדמו"ר שליט"א הוא, שאם אתבונן במאמר יהי' דוקא במאמר שלמדתי אותו היום, או שלא דוקא הוא.)

מה שבכל חסר אמת וכו': מתחלה צ"ל העיניים, ואח"כ אפי' אם אינו עם אמת, מ"מ צ"ל, וכמ"ש בגמרא ופוסק בשו"ע אדה"ז שצ"ל אפי' שלא לשמה, ואח"כ בהרגל בהענין, יבוא לשמה ג"כ.

אודות התקשרות: העצה כמ"ש בהיום יום, וללמוד מה שכ"ק אדמו"ר שליט"א לומד*, וכמ"ש בתניא דהיחוד הזה נפלא, עד שאין כמוהו כו'. מובן שצריך אני לשמור חת"ת, ולכל לראש לשמור סדרי הישיבה, עד באופן כזה שיפעול גם על אחרים. והלימוד - קביעות בנגלה וקביעות בדא"ח ואין נוגע במה², וכמ"ש בלקו"ת במדבר החילוק בין תורה למצוות, דמצוה זו באבר זה, וזו באבר זה אבל התורה היא כמו הדם שבכל הגוף בשוה, ואם יש לימוד התורה אזי ממילא מיטש זיך אויס בהדם שבכל אבר.

אדות יום הולדת³ - לכתוב זמן מה קודם לו - בש"ק שלפני יום ההולדת לבקש עלי' לתורה, ובהיום הולדת ליתן צדקה קודם שחרית ומנחה וללמוד שיעור נוסף בנגלה וכן בדא"ח וצ"ל העיניים אפילו שלא לשמה, כי מפתויי היצר לחשוב שכיון שאינה לשמה לא יעשה, רק מתוך שלא לשמה יבוא לשמה, ושיהי' בחיות."

בהכנסתי לקודש הכנסתי עם פתק שלי וגם פתק מאת אמי מורתי ע"ה שדאגה מחלישות עיני ושמה רצוי טיפול רפואי בהם.

לאחרי היחידות, בי"ד שבט, כתבתי לכ"ק אדמו"ר: "היות כי מתיירא אני פן טעיתי או שכחתי איזה ענין שאמר לי כ"ק אדמו"ר שליט"א בהיותי ביחידות אור ליום י"ג שבט, כותב אני את העיניים שזכרתי ואבקש מכ"ק אדמו"ר שליט"א להזכירני על החסר". [ראה בפנים].

*"לערן וואס איך לערן". בסוף היחידות אמרתי: דער רבי האט געזאגט איך זאל לערנען וואס דער רבי לערנט... ואמר כ"ק אד"ש: "איך לערן נגלה און חסידות".

יבשיחת התוועדות מוצש"ק י"א שבט, דיבר כ"ק אדי"ש בארוכה ע"ד התעוררות פתאומית להתקשרות ואשר זה באה מצד שהרבי חושב עליו. ובכדי לחזקו, שלא יתעלם, צריכים להביא ההתעוררות בפועל ומעשה. בפתק שלי שאלתי איך במיוחד להביא זה לפועל. ילהעיר מאגרז"ק כ"ק אדי"ש חיי"ד עי' רע"ז וחי"ט עי' שפ"ו. יבכ"ף אדר.

"און דער אויבערשטער זאל האבן פון עם נחת, און איך זאל האבן פון עם נחת"

אייר-סיון תשכ"ד

אייר תשכ"ד, חודש הטי' של הריון, יחידות של זוגתי שתחי':
תתני צדקה עד הלידה (בכל יום חול) בעת תפילת שחרית ובשעה
ש"the boys דאווען מנחה:."

אור לכא סיון תשכ"ד, וואָך נאַכט לבנינו הבכור יוסף יצחק שיחי':
הודעתי לכ"ק אד"ש השם שחושבים לקראו ובקשתי, בין השאר, ברכה
שכ"ק אדמו"ר שליט"א ירוה ממנו נחת.
כ"ק אד"ש: אשתך מסכמת להשם?
כ"ק אד"ש בירך וסיים: און דער אויבערשטער זאל האבן פון עם נחת,
און איך זאל האבן פון עם נחת...

כשיצאתי בגמר היחידות, כבר הייתי קרוב לדלת, שאלני כ"ק אד"ש: זי
האָדעוועט עם אליין אדער זי האָדעוועט מיט פאָרמולע?
אני: זי האָדעוועט עם אליין.
והסכים ושיבח זה כ"ק אד"ש באמרו: היינט זאָגן די דאָקטוירן אויך
שזה הכי טוב.

בי"ד סיון תשכ"ד נולד בנינו הבכור
יוסף יצחק שיחי'.
הי' נהוג שבאם יש ליל יחידות
בחודש הטי' של הריון זכאית האם
ליכנס. ובשבוע בין הלידה והברית
מילה, זכאי האב ליכנס.
בחודש הטי' של הריונה, באייר
תשכ"ד, נכנסה זוגתי ליחידות.

הורי אשתי, ר' זלמן יפה ורעיתו
(ז"ל), באו לני. ונשאר עד לאחרי
הברית. לפני שחמותי חזרה לאנגלי',
כשבועיים אחרי הלידה, כתבה לכ"ק
אד"ש בבקשה לשים עין על בתה -
זוגתי תחי' - ובפרט שלא היתה
עזרה מאמי מורתי ז"ל, כיון
שנפטרה פתאומית שבועיים לפני
הלידה.
יום או יומיים לאחרי שחזרה לאנגלי',
צלצל הטלפון בביתנו, וזוגתי ענתה
ושאלה מי מדברת. והמענה: "חנה"
[אם כ"ק אד"ש!] היא דיברה עם
זוגתי כעשרים-שלושים דקות, כולל
ע"ד טיפולם עם בנינו וכו'.

ג"כ באמצע הקיץ בעברי ע"י ביתה
וישבה שם כהנהגתה בקודש שאלה
אותי ע"ד זוגתי והתינוק כו' וגם
שאלה: די מאמע העלפט אויס?
הבנתי שלא ידעה מפטירת אמי
ועינתי סתם: אלע העלפן אויס.

יב היום שאמי מורתי נפטרה פתאומית, ער"ח
סיון, מרוב הצער והטרדות שכחה זוגתי תחי'
לתת צדקה ותיכף כתבה לכ"ק אד"ש עדי"ו.
כ"ק אד"ש ענה שמלכתחלה דובר אשר הי' זה
בליני.

"אז דו זאגסט אז דו קומסט פון אה"ק איז דאס גאר אן אנדער רושם"

בביקורינו בבית חיינו שבועות תשכ"ח

The Rebbe to our children: וואס איז דיין נאמען? ווי אזוי הייסטו? What's your name? What's your name? shy זיינען אלע מאל אזוי shy Are they always so shy?

About the house you want to buy: if friends say that it's a suitable price, even if you are paying a bit more, you should buy it בשעתומ"צ (in a good and auspicious time).

To Hindy: Did your father see it? Did your mother? Is she an expert on houses? What did she say? She said we should buy it.

Then you should buy it and it should be בשעתומ"צ (in a good and auspicious time). At a later date I will give you a few pounds פון די (from my father-in-law's fund, it should all be with success!).

To Hindy: Do you consent to your husband's going to South Africa? Yes. Where will you be then? For the first two weeks in London, the girl staying at our house will help, then I will take her to help me when I will be in Camp. The end of camp is the same time as the child is expected, [with a smile] how can you be there until mamosh the end!?

Did you have your last child in London or in Manchester? London.

Did someone - your mother - come a few days before or after?

Afterwards. Who looked after the children? Over Shabbos my husband sat with them and on Sunday afternoon my mother came. Do Neshei Chabad arrange for such things? Yes. But we have friends we could leave our children with.

To me: When are you going to South Africa? At the beginning of August. For how long? Three and a half to four weeks. Does this include travel time? I plan to arrive in Johannesburg for Shabbos Chazon and I return about four weeks later. I thought of possibly going through Eretz Yisroel. What, to be at מקומות הקדושים (the holy places)? The student I came here with for Yud Shvat is going to to the Yeshiva in Kfar Chabad [in Israel] that week. Is he leaving from NY? Probaly from Paris and he asked me to come with him. On your way to South Africa or on the way back? He is going to Yeshiva the last week of July. I thought of seeing if I can arrange to go then. I would ask רשות from the מוסד - Rabbi Nachman Sudak has already agreed, but I must still ask Rabbi AD Sufirin as far as school goes. If all עניינים חיצוניים will be in place, I thought I would then ask the Rebbe...?

בכלל, בהיותי ביחידות ביחד עם זוגתי תחי' (שלא שלטה היטב בשפת האידיש) דיבר כ"ק אד"ש רוב הפעמים באנגלית גם עמי.

אנ"ש בדרום אפריקה - ובראשם ידידי הרב קאָפּעל שיחי' באַכער - שלחו לי מכתב לבבית שהיות שלא היה להם שליח קבוע, הם מציעים לי לבוא לשם לביקור לחזק הקהילות וכו'. אני שלחתי המכתב כמו שהוא לכ"ק אד"ש, ובתוך שבוע קיבלתי מכתב בדואר מכ"ק אד"ש שאסע שמה בתנאי שהכל יהי' מסודר משם וכל ההוצאות וכו' יהיו משם. ג"כ התבטא כ"ק אד"ש שנסיעתי לשמה תהי' לתועלת ג"כ ללונדון.

המשך שבועות תשכ"ח

צופארן צו ארץ ישראל פריער פארוואס ניט? עס איז א גלייכע זאך זיין אויף מקומות הק' און רעדן פאר צא"ח, מזרז זיין זיי, און דאס וועט אויך העלפן אויף די הצלחה דארטן: אז דו זאגסט אז דו קומסט פון אה"ק איז דאס גאר אן אנדער רושם. זאל זיין בהצלחה.

²כהכנה להנסיעה לשם תדבר עם מבוגרים שהיו בנסיעות כאלו ולבקש מהם עצה טובה, leading points, high points.
(כ"ק הזכיר, בין השאר, הרבנים וויינבערג, זלמן פויזנער ודוד האלאנדער.)

וויינבערג פארט אויף מאכן געלט פאר די ישיבה ... שזהו גם לחזק היהדות.

איך שתחליט על אתר, ובהתדברות עם אנשים שם.
הנקודות להדגיש: צוציען צו מצוות מעשות. תראה שיהי' פרסום ב"צייטונגען, פיקטשערס, רדיו, טעלעוויזשאן".
בשעת מעשה?

אם אפשר שיהי' פרסומות מקודם, בענין זה תדבר עם רי"י העכט וכמו שהי' בביקורו באוסטרליא, אשר שם מחותן שלו, אבל אם לא כל כך, שיהי' עכ"פ אין א קלענערען פארנעם. תדבר עם הרב חדקוב ע"ד האופן שהי' באוסטרליא עם רי"י העכט. והעיקר הוא להמשיך הקשר עמהם אח"כ... בהצלחה רבה... ופרצת...

"אין זה ענין כלל לבנות במקום אחד על חשבון הירוס במקום שני"

ליל יב שבט תשכ"ט

(כ"ק אד"ש:): מה שכותב הנדן אודות תביעות וכו' מדרום אפריקא אינו מובן כלל, הרי הם היו פה וישנו וויינבערג' שנוסע לשם, ויבחרו מי- שהוא שמכירו וכו'. וכשיציעו שמות ויבררו אצל ר"י וויינבערג אם מסכים, ואח"כ יכניסו השם און איך וועל ענטפערען יא אדער ניין. ואין זה על פי שכל כלל שבשביל שאתה נסעת לשם על ביקור לכן תעקור לשם. אין זה ענין כלל לבנות במקום אחד על חשבון הירוס במקום שני.

ולכן כשיהי' מי שהוא לנסוע לשם יכולים לחשוב עד"ז וזה שאתה תסע לשם הרי זה מופרך לגמרי ותהי' פה ימים אלו שתהי' ואח"כ תשוב ללונדון ותלך מחיל אל חיל שם בעבודתך.

אזכיר על האהל כל אלו שהנדן מזכיר בצעטל, וה' יברכך עם אשתך וילדיך להצלחה רבה ומופלגה בענינים הפרטים וענינים הכלליים ותגדלום לתורה, לחופה ומעשים טובים מתוך הרחבה וכו' ותסע בבריאות...

מסתמא התראית בימים אלו עם אחיך וגיסך כו'?

אני: איין טאג מיט איין ברודער.

כ"ק אד"ש: עם האחרים?

יע.

מסתמא איבערזאגן מהנקודות שנתדברו בהתוועדויות והעיקר לא [רק] לומר הנקודות שנתדברו רק שיהי' איזה פועל לחזקם בתורה ומצוות.

כמסופר לעיל, נסעתי לדרום אפריקא בקיץ תשכ"ח על חודש ימים. בתור מתנה נתנו לי כרטיס נסיעה "פתוח" לנסוע מאנגלי' לכ"ק אד"ש. החלטתי לנסוע על יו"ד שבט תשכ"ט, ובעת שהייתי בבית חיינו קבלתי מברק מדרום אפריקא שתוכנו שהאברכים מזמינים לי להיות השליח קבוע לשם ושאבקש חו"ד כ"ק אד"ש אודות לעתוק לשם. בהצטל שלי ביחידות כתבתי אשר "האברכים בדרום אפריקא ביקשוני בחזקה לבקש שישלחו מי שהוא לשם, ואפי' ביקשו אם אפשר שאני אלך לשם כו' (וגם טלגרפו לי בהיותי פה) וגם מרגישים עצמם כמקופחים, ובפרט שבאים מליובאוויטש לשם כו' כ שנים לקבץ כספים ואין להם שליח קבועי..."

יאני לא רציתי לשאול כ"ק אד"ש בפירוש האם עלי לקבל הצעת אנ"ש דדרום אפריקא, לנהל ולבסס מוסדות חבי"ד שם, כי אז הי' נראה שח"ו אינני שבע-רצון משליחותי לאנגלי', ומאידך גיסא, האם נכון להעלים מכ"ק אד"ש שאלתם והצעתם? ועי"פ עצת ידידים, מסרתי לכ"ק אד"ש בקשתם וכו' סתם - ע"י הפ"י - בשאלה מה לענות אותם.

הרב יוסף הלוי וויינבערג שיחי', שהי' רגיל לבקר היהודים שמה ולהשפיע עליהם, ולקבץ כספים בשביל תו"ת וכו'. ודבר פלא אשר לפני נסיעתי לדרום אפריקא, בהיותי ביחידות בחודש סיון תשכ"ח (תוכנה הודפסה לעיל), כ"ק אד"ש האט שוין באוואָרענט "טענה" הזאת, באמרו שנסיעות הרב וויינבערג לאסוף כספים הן גם לחזק יהדות!

"אתה יודע מה זה חלום? האם הי' לך פעם חלום? מה חלמת?"

יג טבת תשל"ב

לבני יוסף יצחק: וואס איז דיין נאמען? יוסף יצחק.

וואס לערנסטו? חומש.

וועלכע סדרה? פי מקץ.

וואס איז דער טייטש מקץ? אין די ענדע.

די ענדע פון וואס? פון צוויי יאר.

צוויי יאר פון וואס? פון וואס איז געשען מיטן שר המשקים און שר האופים.

וואס איז דעמאלט געשען? פרעה האט געהאט א חלום.

אתה יודע מה זה חלום? האם הי' לך פעם חלום? נענע בראשו לחיוב מה חלמת?

כשהתרגש הילד ולא נענה אמר כ"ק אד"ש:

You can tell the story in English also.

בחיוך לי: ער לערנט איצטער מקץ צו אין ענגלאנד?¹ מסתמא איצטער.

ווי אלט ביסטו? זיבן און א האלב.

למנחם מענדל: און ווי הייסטו - ווי הייסט דער ברודער? מנחם מענדל

וואס לערנסטו? לך לך.

וואס מיינט לך לך? גיי פאר דיר, פאר דיין טובה וועגן.

ווער האט עס געזאגט? וואוהין זאל ער גיין? פון וואנעט זאל ער גיין?

ווי אלט ביסטו? זעקס.

סיינק?² פינף? זעקס.

לי: ווי לאנג טראכט איר דא פארבריינגען? מסתמא עד יום ב'.

מה שם אשתך, הינדא? הינדא מלכה.

ואמה שלה, יאחא? יאחא רייזל.

אזכיר כל אלו שהזכרת להמצטרך להם. ויתן ה' שנת הצלחה, הצלחה

ושנת הצלחה, לך ולאשתך בענינים הכלליים וענינים הפרטיים.

לי: כבר נתתי להם סידור? כן.

כבר צוריסען? לא, אין מניחים לזה.

כ"ק אד"ש נתן סידור לבנינו, ואמר: דאס איז מיין חנוכה געלט צו אייך.

און זיי זאלן זיין אַ חסיד ירא-שמים ולמדן און טאטע מאמע זאלן

האבן פון ..... נחת ... פארט געזונטערהייט ותצליחו בענינים הכלליים

והפרטיים.

¹למשך השנים, כשבאנו לבית חיינו, שלחנו הילדים ללמוד בבית ספר המקומי - אהלי תורה להבנים ובית רבקה להבנות, בהסמת ועידוד כ"ק אד"ש ("נכון וטוב").
²"סיינק" הוא מספר חמש בצרפתית.

"וויפל זיי זיינען דיינער קינדער זיינען זיי דעם אויבערשטערנס קינדער"

אסרו חג השבועות, ועשיק נשא, ח' סיון תשל"ג

טוכן "ענין הראשון" צוסיחלות סונס ע"י כ"ק אל"ט

לבני יוסף יצחק שיחאי: מה לומד? באנגליי אני לומד ראה? מהו ראה?
באנגלית see.

לראות מה? שהנני נותן ברכה וקללה. למה נותנים ברכה? מה צ"ל
לקבל ברכת ה'?

ביום הולדת, בשבוע הבא, תתן צדקה בבקר ולפני מנחה ותלמוד אז
מזמור יו"ד בתהלים עם מלמד או בעצמך או עם אביך, ויתן לך ה'
שנת הצלחה ... ותהי' חסיד ירא-שמים וגם למזן.

למנחם מענדל: ומה שמך? מנחם מענדל. מה לומד? בשלח. מה זה
בשלח? ווען ער האט געשיקט. מי שלחו כו'? כמה שנים לך?

ל: בנוגע לענין הראשון שאתה כותב להתדבר קודם עם רופא
המשפחה ושהוא ידבר עם אשתך אח"כ, בלי היותך נוכח, שאז תדבר
יותר אָפען ואח"כ תדבר עמו ותלך לרב שהוא לא פון די מחמירים,
ז"א שמורה באופן הרגיל ולא בחומרות יתירות ותעשה כפי הוראתו.

ובנוגע למ"ש שהנך כועס וכו' איינער פון די עצות אין דעם איז צו
מתבונן זיין שכל יהודי הוא "בנים אתם לה' אלוקיכם", אז וויפל זיי
זיינען דיינער קינדער זיינען זיי דעם אויבערשטערנס קינדער און
שלאגן דעם אויבערשטענס אַ קינד? וועט זיך א טרייסל טאהן די
האנט! און אזוי ווי דו וואלסט ניט געשלאגן יענעם'ס א קינד ק"ו בן
ה'. און דאס וואס מ'דארף אמאל להטיל אימה, איז אבער קיינמאל
ניט מתוך כעס.

ויתן ה' לך עם אשתך שכמו שהי' לכם בעבר הצלחה בענינים הפרטים
והכללים, כמו"כ יהי' בעתיד, אבל בהוספה.

האבען א פריילעכן שבת..

לאחרי יחידות הנוכחית, כתבתי
לכ"ק אד"ש מה שזכרתי במענתו
ב"ענין הראשון" מהיחידות בשאלה:
"מפני חשיבות הענין, רצוני לברר
האם הבנתי לנכון". כ"ק אד"ש עשה
חץ על המילים "לברר האם" וחצי
עיגול ומס' 1 לפני המילים "הבנתי
לנכון". בסוף המכתב כתב כ"ק
אד"ש: 2 אזכיר עה"צ ויבש"ט
והוסיף כ"ק אד"ש: כמובן, גם בנוגע
לפעולות דכל חב"ד באנגליא
בקליטת בני לחינוך עטה"ק.

וממש לפני נסיעתינו בחזרה לאנגלי'
אמר לי כ"ק אד"ש בברכתו: פארט
געזונטערהייט. זאלסט האבן
הצלחה אין אלע ענינים און
טומעלען דארטן וועגן קולט זיין
קינדער אין וואקיישען טיים... און
דער אויבערשטער וועט דיר מוסיף
זיין... לא הייתי בטוח אם אני יודע
בדיוק למה מתכוון כ"ק אד"ש, אבל
לא אמרתי מילה, אבל מיד הוסיף
כ"ק אד"ש במילים חזקים: דאָס
וואָס האָט זיך דאָ גערעדט דריי
מאַל...

זהו הי' הקיץ לפני "מלחמת יום הכיפורים"
מתי שכ"ק אד"ש התחיל המבצע ל"השבית
אויב" ע"י ה"מפי עוללים ויונקים".
בהסכמת ובעידוד כ"ק אד"ש, כשבאנו עם
הילדים 770, היינו שולחים אותם ללמוד
בבית ספר המקומי - אהלי תורה להבנים ובית
רבקה להבנות. ויוסף יצחק שיחאי ענה להשאלה
מה שהוא לומד באנגלי', ולא מה שלמד אז בני.
ישבי"ה זכינו והיתה לנו שבעה ילדים,
והמשפחה הולכת וגודלת, בהתאם לרצון כ"ק
אד"ש, ומאד היינו שמחים מזה. אבל דאגתי
שאפשר שיש ענין בריאותי שהייתי צריך
להרגיש וליקח בחשבון בנוגע להולדת עוד
ילדים וכו'. ושאלתי, ע"י הצעטל, חו"ד כ"ק
אד"ש אודות איך ליגש לענין זה.
יבקשתי עצה לזה שלפעמים אני כועס יותר
מדי על הילדים שלנו שיחיו.

"די מחשבות קומען פון צד השמאל וואס תורת אמת זאגט אז ער איז א מלך זקן וכסיל, און א פלא אז דו זאלסט זיך צוהערן צו א כסיל"

אור לכ"ז טבת תשל"ד

תוכן היחידות הונגה ע"י כ"ק אל"ט

להתדבר עם המכירים אותנו ואת הוריו; להשתדל למשכו לעבודת בית-ליובאוויטש, דע"ז יקבל חשק בהענינים וינתק מענינים בלתי רצויים; לחשוב ובאם ימצאו להציע שידוך פד"ח קונקרטי, שנראה שמתאים, ניט סתם מוסר'ן, ועי"ז ג"כ ישתנה עד-כמה בזה שדרוש שישתנה. ושואל הנני האם זוכרני נכון בכ"ז.

ומזה אולי יש לדייק שא"ז שזהו מכאן כדאי שיכתבו (ליפסקאר, בוימגארטען, חבריו כו') מכאן שישוב למאריסטון, או גם שיטלפנו (כמו שהציעו איזה מחבריו, שמוכנים להשתתף בהוצאות טלפון לשם); ולאידך אולי יש גם להשתדל באופן זה, עכ"פ אלו שנמצאים כאן כנ"ל. ואבקש הוראתו הק' של כ"ק אד"ש בזה, וברכתו הק' שישתדר הענין כפי כוונת כ"ק אד"ש בכל הפרטים.

בנוגע למצבך שאתה כותב כו"ד די מחשבות קומען פון צד השמאל וואס תורת אמת זאגט אז ער איז א מלך זקן וכסיל, און א פלא אז דו זאלסט זיך צוהערן צו א כסיל.

בהיחידות הנוכחית היו דיבורים בנידון בחור שניצול משמד ר"ל אחרי שנתפס עם גוי' שהיתה נוצרית אדוקה, והשקענו בו כוחות עצומים לקשרו באילני דחיי, כ"ק אד"ש.

הוא ה' ביחידות פורים תשל"ג, כל הצעטל שלו ה' מלא שאלות באמונה ויהדות.

כשמסר הפתק בהיחידות, דבר כ"ק אד"ש לו מיד אודות זה ש"נישואי תערובת הוא דבר לא טוב וכו' ושהוא לא טוב ליהודי, לא טוב להאינו-יהודי וביחוד לא טוב להילדים שיוולדו מזה. אף שלא הוא ולא אנחנו הודענו לכ"ק אד"ש ע"ד הגוי'!

הסטודנט אמר: לא זה הנושא שכתוב במכתבי.

אבל זה המפתח להבעיות שלך. יהי' טוב שתכנס לשיבה.

ראבי' לו: אמר לי ללמוד בישיבה לששה שבועות!

זה לא מספיק זמן. תלך לחצי שנה. איך אני יכול להיות שם לחצי שנה?! זה לא בית-סוהר! לא יכריחוך להשאר שם.

בתקופה זה התחיל להתקרב. אפילו אביו התקשר אלי יום אחד ואמר לי: "תודה רבה שנתת לי בחזרה הבן יחיד שלי". הלך, אחר פסח תשל"ג, ללמוד בישיבה במאריסטאן והתקדם. אחרי כשמונה חדשים רצה לחזור הביתה "על כמה ימים". ולפועל לא חזר לישיבה והשתמט ממנו.

ובקשתי עצה מכ"ק אד"ש אודותו, ובפרט שאני ה' ש"הרשיתי" לו לחזור הביתה לאיזה ימים.

לאחרי היחידות רשמתי ההוראות (השייכות להבחור) כפי זכרוני והבנתי וכ"ק אד"ש הוסיף או תיקן וכו'.

(סוף דבר: הבחור נשאר דתי, לאחרי ריבוי השתדלות וכו' - נתחתן עם חרדית צנועה והקימו משפחה יהודית שומרי תומ"צ.)

"איך רעד נישט וועגן מענטשן, איך רעד וועגן שיטות"

אסרו חה"ס, ליל עשי"ק, אור לכה תשרי תשל"ה

א. גוט אָווענט ר' שמואל.

לבני פנחס שי": אתה לומד מה? חומש? סידור? איזה פסוק למדת

היום? איזה ענין כו'?

כשלא הגיב הילד, אמר לי: זיי עם מסביר מיין שאלה (אני לפנחס:

קראת סידור היום?) יא.

כ"ק אד"ש לפנחס: מה קראת? קמץ א. ומהו קמץ ת? תא. מה אחרי

א? ב. מה לפני ת? ת. מה שמך? פנחס לו. כמה שנים לך? 5. יש לך

טלית קטן? (אני לפנחס: אתה מלובש בציצית) יא. כמה חוטים בציצית?

ח. פיין

G-d Almighty bless you to be a ... and a chosid and your parents,
your father and your mother, should have nachas from you.

לי: והשי"ת יצליחך בעבודה הפרטית ועבודה הכללית... און אין די

נקודה הפנימית צוזאמען מיט די פרוי מגדל זיין יעדער פון די קינדער

און אלע צוזאמען .....

בנוגע די קעמפוסעס דארטן: וואלט געווען כדאי וויבאלד עס געפינן

זיך אויך סטודענטקעס זען זיי זאלן אנצינדן ליכט פאר שבת אפילו

אויב זיי זיינען דערוויילע ניט שייכות צו טאן קיינע אנדערע מצוות.

אבער, נאָר רעדן מיט אזעלכע וואס ס'איז זיכער זיי וועלן אדער

אנצינדן פאר די שקיעה, אדער גאר ניט אנצינדן. און מ'קען דאס ביי

זיי פועלן מצד ערלעכקייט ניט מצד פרומקייט. וויבאלד זיי טוהן א

זאך מצד וואס דו בעטסט ביי זיי, און דו בעטסט אז אויב זיי טאָהן

דאס ניט פארן שקיעה זאלן זיי בעסער דאס ניט טאָהן, איז מצד

ערלעכקייט וואס זי איז אן ערלעכע וועט זי דאס פאלגן.

הי' שאלה בהצעטל היום, לא הי' פנאי לענות, אתה נשאר עד אחרי

שבת? כן. או יענו בימים אלו, או ישלחו המענה [בדואר].

ווי איז די יחס דארטן מיט ... ? לפני כמה שבועות הוא דיבר להרב נחמן

בערנהארד בחריפות כנגד פעולות כ"ק אד"ש בענין "מי יהודי" וכו.

וכשהרב הנ"ל ראה ש... איז אזוי אויפגערגט לא ענהו, רק אמר שאינו

י'אז הייתי השליח להאוניברסטות

והסטודנטים באנגלי.

י'כ"ק אד"ש התחיל מבצע "נשי"ק" חודש לפני

זה (כ"ד אלול תשל"ד).

המשך אור לכה תשרי תשל"ה

מסכים איתו. אבל הרב נ"ב הציע לי שאולי אחד מאנשי שיודעים יותר טוב בהענינים אלו ידברו אתו. יותר טוב שלא לדבר עמו דברים אלו, ואדרבה, ער קאאפערירען בענינים אחרים, והרי ישנם תרי"ג מצוות, מי יהודי איז איינער פון זיי און אז ער וויל ניט מיטארבעטן מיט דעם, זאל מען ארבעטן מיט עם אויף די אנדערע זעקס הונדערט און צוועלף. ואם הוא רוצה צו דינגען ע"ד מי יהודי, לסרב ולומר לו שלא רוצים אנרייצען עמו כו'. טענותיו באים מפני שבן-אדם אמר לו לשון הרע, אדער גאָר א מוציא שם רע, שאני דברתי בפחיתות הכבוד אדותו. ראשית, אין זה עניני. ובפרט איך רעד נישט וועגן מענטשן, איך רעד וועגן שיטות. ואיני יכול להסביר זה לו, באם הי' שואל אצלי הייתי יכול להסבירו...

ואינו ענין שידע שאמרו לי שאמרו לו עד"ז, וכמו כן אינו ענין שאנ"ש בלונדון יאמרו שיודעים מה שאמרו, ווייל לכאורה ווי אזוי ווייס איך וואס מ'האט גערעדט אונטער פיר אויגען?

ובענינים אחרים, פארקערט עס הייסט אז ער קאאפערירט אין ענינים פון געלט וכו', איז גוט. ער איז גאר א פרומער יונגערמאן. און ער טוט אויף אין א סך ענינים און ער וואלט מעהר געטאן אז מ'וואלט איהם געלאזט...

די פרוי זיינע, זי איז דאך געווען ביי דער כנס פון נשי חב"ד און איז געווען זייער צופרידען. ניין? (כן, אבל גם שם היו לה טענות, מה זה שאומרים שרק ליובאוויטש טאָן? אלע טאָן.) וואס פאר א טענה איז דאס? מדברים ע"ד ליובאוויטש! באם האחרים רוצים לעשות כנס יכולים לעשות ג"כ אפי' באותו האָטעל שעשו הם, מחר. זי שטאמט פון... היא עצמה פרומע וכו'. גם דיברו אלי' ע"ד מה שדיברו נגד בעלה... היו דיבורים ע"ד הועידה עם עסקניות בביתה בלונדון, והשתדלו פארגלעטן הכל. נו, זאָל דאָס אויך זיין בהצלחה ר' שמואל.

יכ"ק אד"ש אמר (ענה) זה מיד למה שעבר במחשבתני, שאשתדל לדבר לו, ולסדר זה, בחזרי לאנגלי.
יכ"ק אד"ש אמר (ענה) זה מיד כחשבתני "בחכמתני", אני לא אדבר לו אודות כ"ז אלא, אבקש מהרב פייוויש וואגעל שהוא יסדר את זה.

"צוגרייטן צו דיין בר מצוה אין א חסידיש'ען אופן"

אור לטי סיון תשל"ז

כ"ק אד"ש למנחם מענדל שי: האסט אויך א צעטל?

כ"ק אד"ש לפנחס שי: האסט אויך א צעטל?

כ"ק אד"ש ליוסף יצחק שי: דער אויבעשטער זאל דיר בענטשן און מצליח זיין ענדיגען די הכנה צוגרייטען צו דיין בר מצוה אין א חסידיש'ען אופן. זאלסט מקבל זיין עול התורה ועול המצוות .... זיין א חסיד ירא-שמים ולמדן און די עלטערן זאלן האבן א סך חסידי'שע נחת פון דיר.

זאלסט געבען [צדקה] אויפן טאג פון בר מצוה, פון די אייגענער געלט, פאר שחרית און פאר מנחה און זאלסט לערנען דעם פערצנטן קאפיטל, מזמור, אין תהלים.

כ"ק אד"ש לי: און איר זאלט האבן הצלחה אין עבודת הפרטית ועבודת הכללית ובגשמיות וברוחניות גם יחד און די נקודה הפנימית מגדל זיין יעדער קינד און אלע קינדער לתורה לחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה ושמחה.

בנוגע להריון -----[שהלידה תהי'] בעתה ובזמנה מגדל זיין לתורה חופה ומעשים טובים מתוך הרחבה.

כיון דמדברים על צדקה ניתן דולר לכל אחד מכם לתת לצדקה

כ"ק אד"ש נתן דולר לכל אחד מאתנו, וכשנתן ליוסף יצחק הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א לו:

נתן ביום הבר מצוה.

בשורות טובות.

[נכנסנו אשתי ובנינו, יוסף יצחק (שהי' לו צעטל שלו), מנחם מענדל, פנחס ושלום דובער ובתינו טובה גיטל ואני].

הצעטל שמסרתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א:

נבקש ברכתו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א בעבודת הכלל ועבודת הפרט ובגו"ר בכל הפרטים וביחוד לידע ולקיים איך לחנך ולגדל כל הילדים כרצון ולנחת כ"ק אדמו"ר שליט"א בכל הפרטים.

ועבור אשתי הינדא מלכה בת יאחא רייזל שיושלם ההריון והלידה בשטו"מ בזחו"ק.

ועבור ילדינו יוסף יצחק, מנחם מענדל, פנחס, שלום דובער, טובה גיטל - ועבור בנותינו בלונדון יענטא חי', גאלדא רבקה, חנה, זעלדא רחל - בגו"ר בכל הפרטים. שמואל בן יענטא

המשך יט אדר, תשכ"ב (Continuation of February 23, 1962)

about my upcoming birthday: About your birthday, give *tzedoka* on Friday [my birthday this year is on Shabbos] before *Mincha* and have an *aliyah* (being called up to the Torah) sometime on Shabbos. And when you speak [at the Shabbaton], you should speak with more energy, as it is your birthday and *mazolo gover* (your mazal is assertive) so the *divrei hisorerus* (inspiring words) will be received better, you should put yourself into it more on that day as it can have a better effect.

About Newark³ you will need to find out more details. The Rebbe mentioned that: the bochurim there are younger and you'd have to find out if there's a suitable *chavrusa* (learning partner) there for you, after which, you should ask someone of the *hanhola* (yeshiva directors) over here what to do.

About your *inyonei haklal*⁴ (communal work): Since what you've been doing until now is with permission of the *hanholas hayeshiva*, you should continue the same in the future.

און דער אויבעשטער זאל דיר געבען א הצלחה'דיקע יאר אין לימוד התורה וקיום המצוות בחיות אמיתית ופנימית ובשמחה ובטוב לבב. זו זאלסט מצליח זיין אין דעם טאן מיט זיך און טאן מיטן זולת..... ובעבודת התפלה.....

³Rabbi Pinye Korf - a *mashpiah* (mentor) in the Yeshiva in Newark - had offered to be my *chavrusa* (learning partner) for *nigleh* in the afternoons and sometimes for *chasidus*. He suggested I write about that when I go into Yechidus.

(G-d Almighty should give you a successful year in your Torah study and fulfilling the Mitzvos with true inner energy, and with joy and a good heart. You should have success in working with yourself and working with others and with your davening (prayers)...)

⁴I asked how much I should be involved in *klal* [communal] work, if what I've been doing until now is correct and should I be doing more or less.

[I was in Yechidus for about 7 minutes.]

"Since what you've been doing until now is with permission of the *hanholas hayeshiva*, you should continue the same in the future"

אור ליום ו' לפ' תשא, יט אדר, תשכ"ב (February 23, 1962)

*The notes of this Yechidus were taken from a letter written to my chaver, Rabbi Asher Zelingold, a few days after the Yechidus took place. Rabbi Zelingold - who today is a shliach and rov in S. Paul, MN - was at that time a bochur-shliach studying in Brunoy, France.

¹Mindy Feller (married to Moshe Feller). They had just recently moved to Minnesota on *shlichus* (as the Rebbe's emissaries).

²I had written in my note informing the Rebbe that I'd be in Buffalo this Shabbos, which is my birthday and of my less than perfect spiritual level. I also wrote a general report on how I had been working on my two younger brothers, that after high school, they should remain in Yeshiva all the time, and that my brother-in-law, Rabbi Aharon Zuckerman, suggested to me that my brother Chaim go out of town to learn in a Yeshiva.

The Rebbe asked me about my sister in Minnesota¹: What does she write? What mood is she in? How is she adjusting to the first time she's gone away in this manner?

About your brothers²: Get a second person, your brother-in-law if you want, to speak to your brother about not going to college. If he hears the same *nusach* [version] from two different people it would have a better effect because of *koach horabim*. Try and get both brothers into *klal* (communal) work i.e. *mesibos Shabbos* etc., and bring one of your brothers at a time on your week-end *shlichus*. They don't have to speak there the first time, but when they'll hear the words inspiring people to Torah and Mitzvos it may have an effect on them too and interest them in spreading *chassidus* and *yiddishkeit*.

How old are they? 17 and 18. That which was suggested before is a good idea. I asked if they may know that this "idea" originates from the Rebbe. The Rebbe answered: "*Farvos nit? Nor zei darfen nit vissen die kavoneh in dem - areintzufiren tifer.*" (Why not? But they do not need to know the intention behind it, to draw them further in.) When they go with you to a place which could have an adverse effect they don't have to go, *dos heist tzu a college darfen zei zicher nit gein* (meaning that to a college campus they definitely shouldn't go). But when you go to a city - like when you went to Passaic and Far Rockaway - they can accompany you and if it's a city and a college, it depends on the "atmosphere."

I asked which brother-in-law should talk to them.

The Rebbe said: It could be both since both would probably speak against going to college. No?

I answered: "Probably." I then asked the Rebbe what if my brother-in-law talks to them about a non chassidishe Yeshiva. The Rebbe answered: The *ikar* (main point) is they shouldn't go to college. The Rebbe then went on to talk

המשך ג' אדר"ש תשכ"ב (Continuation of March 9, 1962)

¹This was the year when the Rebbe began a massive campaign to encourage people to fulfill two of the Purim *mitvos*: Mishloach Monos (sending gifts to a friend) and Matonos Loevyonim (giving gifts to poor people).

gave an explanation on the connection of *tefillin* and the feet, but Yaakov couldn't remember the details).

The Rebbe: When you are at Penn State, you should convey the message of Purim and its two *mitzvos*¹ to your friends there. They are easy, and might seem small, but are still important.

To understand this: Moshe Rabeinu was the ultimate in *daas* (knowledge) and a thirteen year old American who knows almost nothing is very low in *daas*. Yet, they *gleichen zich ois* (are equals) in two things. 1. *Maaseh* (action): both have an equal obligation to wear *tefillin*, etc. 2. *Emunah* (faith): Moshe Rabeinu needs *emunah* as much as a kid. As great a level as one can attain with *taam vodaas* (knowledge and reason), Hashem is still higher, and you need *emunah*. Similarly, just like the greatest and lowest must equally be *m'vatel* (submit, abnegate) themselves to Hashem, so too, the biggest and smallest *mitzvos* are equally vital in the detail of *bitul horotzon* (self-abnegation). The two *mitzvos* of Purim, no matter how small they seem, are vital.

Those *mitzvos* also have a deep spiritual significance. They represent the unity of all Jews from **רעים** (friends) ["gifts of food from friend to friend"], "friend" represents someone close in spirituality to **אביון** (poor) ["and presents to the poor"], and "poor" represents the strongest nuance to describe a destitute one who lacks everything.

On Thursday night Rabbi Chodakov asked me to tell him over what I heard from Yaakov about his *yechidus*. When we were already at Penn State, on Friday afternoon, I received a long distance call from Rabbi Chodakov. He said that he asked the Rebbe Shlita and had confirmed the two points about *tzedoka* before *tefillin*, (but that the Rebbe did not repeat the connection,) and about Moshe Rabeinu and the kid.

"Every Jew, by virtue of *mattan torah*, is automatically - whether *frum* or not, whether aware or not - an example to the world"

ליל שישי לפי פקודי, ג' אדר"ש תשכ"ב (March 9, 1962)

*The notes of this Yechidus were taken from a letter written to my chaver, Rabbi Asher Zelingold, a few days after the Yechidus took place. Rabbi Zelingold - who today is a shliach and rov in S. Paul, MN - was at that time a bochor-shliach studying in Brunoy, France. I was not present at this yechidus, but when Yaakov Hanoka left the Rebbe's room, I "debriefed" him and transcribed whatever I could glean from him. It is being printed here with Yaakov Hanoka's permission.

For some time now Yaakov Hanoka has been invited to Penn State University for a Shabbaton with his friends there. Finally, the *hanhola* gave him permission to go together with me for Shabbos Parshas Pikudei. A week and half before we were to leave, he wrote in a *tzetel* to the Rebbe asking for advice and a *brocho* on the trip. He did not receive any answer. The evening before we left, Thursday night, after *maariv*, Rabbi Chodakov told him that the Rebbe שליט"א would answer his *tzetel* in person, he should go into *yechidus* that night. He went in to *yechidus* at 9:00 and came out some time after 9:30.

The Rebbe: Good evening Mr. "Chanukah."

The Rebbe asked how he's progressing, if he understands Yiddish and if he listens to any *shiurim* (lessons) in the Yeshiva, etc.

The Rebbe: **How do you like the yeshiva? You needn't answer if you don't want on this.**

Yaakov Hanoka: I don't mind answering, but I don't want to waste the Rebbe's time. I am convinced that coming to yeshiva was the right thing, and I have no regrets for the move I made.

The Rebbe: **How are you doing financially? - You needn't answer on this either - I don't believe in asceticism - it's not *chassidus*.**

YC: So far I still have some money. I can tutor college boys when I am out of money. I am not worried about money.

The Rebbe (with a smile): **You must feel like a pioneer.**

YC: I don't like to be an example. I don't yet feel fit to represent what they expect of me.

The Rebbe: **When you go to Penn State tomorrow for Shabbos, act yourself. This Shabbos you must not act like what's expected from you for next Sunday. On the other hand, Monday should not be like Sunday, but better.**

Convey to the students your true feelings, and don't be afraid that it might be *merachek* them (chase them away or distance them). Don't lead them to believe that you lack anything as a result of coming to yeshiva. And as for being an example, it's not your choice! Every Jew, by virtue of *mattan torah* (giving of the Torah), is automatically - whether *frum* or not, whether aware or not - an example to the world. This is one of the reasons for Anti-Semitism. So don't feel bad about being an example, because you are one whether you like it or not.

Yaakov had been having trouble with his feet. The Rebbe told him: **Give *tzdokah* before putting on *tefillin*.** (The Rebbe also